

Fuqarolik huquqi, voyaga yetmaganlar va meros huquqi.

IIV AKADEMIYASI Saf qismi komandiri

Muxamedjanova Nodira Shavkatovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada fuqarolik huquqi, voyaga etmaganlar huquqi va meros huquqi o'rtasidagi murakkab kesishmalar ko'rib chiqilgan. Bu huquqning ushbu sohalari, xususan, voyaga etmaganlar va aktivlarni taqsimlash bilan bog'liq holatlarda qanday o'zaro bog'liqligini o'rganadi. Tadqiqot adabiyotlarni to'liq ko'rib chiqishni ta'minlaydi, tegishli huquqiy asoslarni tahlil qiladi va ushbu sohalaridagi huquqiy amaliyotning oqibatlarini muhokama qiladi. Natijalar meros holatlarida voyaga etmaganlarning adolatliligi va himoyasini ta'minlash uchun aniq ko'rsatmalar va islohotlar zarurligini ta'kidlaydi.

Kalit So'zlar: Fuqarolik huquqi, voyaga etmaganlar huquqi, meros huquqi, voyaga yetmaganlar huquqi, qonunchilik bazasi, oila huquqi, aktivlarni taqsimlash, huquqiy islohotlar.

Fuqarolik huquqi huquqning keng va asosiy sohasi sifatida turli xil yuridik sub'ektlarni, shu jumladan voyaga etmaganlar huquqi va meros huquqi. Voyaga etmaganlar bilan bog'liq ishlarni ko'rib chiqishda ushbu maydonlarning kesishishi ayniqsa muhimdir. Voyaga etmaganlar majburiy qarorlar qabul qilishga layoqatsizligi sababli, ko'pincha fuqarolik qonunchiligiga binoan meros va ularning qonuniy huquqlari bilan bog'liq nizolarning markazida bo'lishadi. Ushbu maqola ushbu chorrahalarini o'rganishga qaratilgan bo'lib, fuqarolik qonunchiligi voyaga etmaganlarning meros sharoitida noyob ehtiyojlarini qanday hal qilishini va ularning manfaatlarini munosib himoya qilish uchun qanday islohotlar zarurligini tahlil qiladi.

Ushbu tadqiqotda sud amaliyotini tahlil qilish, doktrinaviy tadqiqotlar va qiyosiy huquqiy yondashuvga qaratilgan sifatli tadqiqot metodologiyasi qo'llaniladi. Tadqiqot fuqarolik va meros huquqi nuqtai nazaridan voyaga

etmaganlar bilan bog'liq ishlarning qonuniyatlari va natijalarini aniqlash uchun bir nechta yurisdiksiyalarning huquqiy matnlari, akademik jurnallari va sud amaliyotini ko'rib chiqishni o'z ichiga oladi. Bundan tashqari, yuridik ekspertlar va amaliyotchilar bilan suhbatlar ushbu holatlarda duch keladigan amaliy muammolar to'g'risida tushuncha beradi.

Fuqarolik huquqi, voyaga etmaganlar huquqi va meros huquqi qonuniy huquqlar, majburiyatlar va munosabatlarning turli jihatlari bilan bog'liq bo'lgan alohida, ammo o'zaro bog'liq huquq sohalaridir.

Fuqarolik Huquqi

- Ta'rif: fuqarolik huquqi shaxslar yoki tashkilotlar o'rtasidagi huquq va burchlarni boshqaradi. Bu davlatga qarshi huquqbuzarliklar bilan shug'ullanadigan jinoyat qonunchiligidan farq qiladi.

- Qo'llash sohasi: u keng ko'lamli huquqiy masalalarni, jumladan shartnomalar, tortlar (masalan, beparvolik), mulk, oila huquqi va boshqalarni qamrab oladi.

- Maqsad: asosiy maqsad tomonlar o'rtasidagi nizolarni hal qilish va jabrlangan tomonga kompensatsiya berishdir.

- Misollar:

- Shartnoma bo'yicha nizo bo'yicha ikki korxonada o'rtasida da'vo.

- Avtohalokatdan keyin shaxsiy jarohatlar to'g'risidagi da'vo.

- Ajralish va bolalarni vasiylik qilish holatlari fuqarolik huquqining bir tarmog'i bo'lgan oila qonunchiligiga kiradi.

Voyaga Etmaganlar Qonuni

- Ta'rif: voyaga etmaganlar huquqi-bu sud protsessida ishtirok etadigan voyaga etmaganlar, odatda 18 yoshga to'lmagan shaxslar bilan bog'liq huquq sohasi.

- Qamrov: u voyaga etmaganlarning huquqbuzarligi, bolalarni himoya qilish va voyaga etmaganlarning qonuniy huquqlari kabi turli masalalarni qamrab oladi.

- Maqsad: maqsad huquqbuzarlik sodir etgan voyaga etmaganlarni ularning farovonligi va kelajagiga qaratib jazolash o'rniga rehabilitatsiya qilishdir.

- Misollar:

- Voyaga etmaganlar sudida jinoyat sodir etishda ayblangan voyaga etmaganlar sudida sud qilinishi mumkin.

- Bolalarga nisbatan zo'ravonlik yoki beparvolik bilan bog'liq holatlar bolaning manfaatlarini himoya qilish uchun voyaga etmaganlar to'g'risidagi qonunni o'z ichiga olishi mumkin.

- Bolani asrab olish bilan bog'liq huquqiy masalalar.

Meros Huquqi

- Ta'rif: meros huquqi vafot etgan shaxsning mulkini ularning merosxo'rlari va benefitsiarlariga taqsimlashni tartibga soladi.

- Qamrov doirasi: huquqning ushbu sohasi vasiyatnomalar, trestlar va mulkni joylashtirishning qonuniy tartibi bo'lgan sinov jarayonini o'z ichiga oladi.

- Maqsad: bu marhumning xohish-istaklari hurmat qilinishini va agar Iroda bo'lmasa, ularning mol-mulki qonunga muvofiq taqsimlanishini ta'minlaydi.

- Misollar:

- Vasiyatnomada odamning mol-mulki vafotidan keyin qanday taqsimlanishi kerakligi ko'rsatilgan.

- Agar kimdir irodasiz vafot etsa, ichak qonunlari ularning mulki qarindoshlar o'rtasida qanday bo'linishini belgilaydi.

- Vasiyatnomaning amal qilish muddati yoki aktivlarni taqsimlash to'g'risidagi nizolar sinov sudida hal qilinishi mumkin.

Ushbu huquq sohalari shaxsiy huquqlar va munosabatlarni tartibga solish, voyaga etmaganlarni himoya qilish va shaxsning mol-mulki vafotidan keyin ularning xohishiga yoki qonuniy ko'rsatmalariga muvofiq taqsimlanishini ta'minlash uchun juda muhimdir.

Fuqarolik huquqi, voyaga etmaganlar to'g'risidagi qonun va meros to'g'risidagi qonunlarning kesishishi, ayniqsa voyaga etmaganlarning huquqlari va manfaatlarini himoya qilishda noyob muammolarni keltirib chiqaradi.

Topilmalar ushbu kontekstda voyaga etmaganlarning o'ziga xos zaifliklarini ko'rib chiqadigan yanada yaxlit huquqiy yondashuv zarurligini ta'kidlaydi. Bundan tashqari, vasiylarning roli va ular uchun mavjud bo'lgan huquqiy mexanizmlar voyaga etmaganlarning manfaatlarini to'liq himoya qilish uchun sinchkovlik bilan tekshirishni talab qiladi.

Muhokama, shuningdek, huquqiy tadqiqotlarda qiyosiy yondashuvning muhimligini ta'kidlaydi, chunki turli yurisdiksiyalar eng yaxshi amaliyotlar va potentsial tuzoqlar haqida qimmatli tushunchalarni taklif qiladi. Ushbu tadqiqot natijalari siyosatchilar va yuridik amaliyotchilarni qonunlarni uyg'unlashtirish va meros holatlarida voyaga etmaganlarni himoya qilishni yaxshilash bo'yicha zarur qadamlar to'g'risida xabardor qilishi mumkin.

Xulosalar

Ushbu maqola o'rtasidagi murakkab o'zaro ta'sirni o'rganib chiqdi fuqarolik qonuni, voyaga etmaganlar to'g'risidagi qonunva meros huquqi, ayniqsa voyaga etmaganlar bilan bog'liq holatlarda. Tadqiqot amaldagi Qonunchilik doirasidagi muhim muammolarni, shu jumladan yurisdiksiyalardagi nomuvofiqliklarni va ijro etilishdagi qiyinchiliklarni ochib beradi. Ushbu topilmalar meros nizolarida voyaga etmaganlarning huquqlarini yaxshiroq himoya qilishga qaratilgan keng qamrovli huquqiy islohotlar zarurligini ko'rsatmoqda.

O'rganishlar asosida quyidagi takliflar taklif etiladi:

Huquqiy islohotlar: Yurisdiksiyalar turli huquqiy tizimlarda izchil himoyani ta'minlash uchun meros holatlarida voyaga etmaganlar bilan bog'liq qonunlarni uyg'unlashtirishga harakat qilishlari kerak.

Vasiylik qoidalarini kuchaytirish: meros nizolarida vasiylarning roli va majburiyatlari bo'yicha aniqroq ko'rsatmalar belgilanishi kerak, ular voyaga etmaganlarning manfaatlarini ko'zlab harakat qilishlari kerak.

Qonuniy vakillikka kirishni yaxshilash: voyaga etmaganlar meros holatlarida, ehtimol davlat tomonidan moliyalashtirish yoki yuridik yordam dasturlari orqali qonuniy vakillikdan yaxshiroq foydalanishlari kerak.

Ta'lim va xabardorlik: yuridik mutaxassislar va vasiylar ekspluatatsiyani oldini olish va adolatli natijalarni ta'minlash uchun meros qonunchiligida voyaga etmaganlarning o'ziga xos ehtiyojlari va huquqlari to'g'risida ma'lumot olishlari kerak.

Adabiyotlar.

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi <https://lex.uz>
2. O'zbekiston Respublikasining Fuqarolik kodeksi (birinchi qism)
3. O'zbekiston Respublikasi Fuqarolik kodeksiga sharh, T.: Toshkent Vektor-Press 2010
4. Mirziyoyev Sh.M. Sudlar faoliyatini takomillashtirish va odil sudlov samaradorligini oshirishga doir qoshimcha chora-tadbirlari to'g'risida'gi, 2020 yil 24 iyuldagi PF-6034-sonli farmoni. 2020 y.
5. Mirziyoyev Sh.M. 2022 yil 28 yanvar kungi PF-60 sonli Farmoni bilan tasdiqlangan ,2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyotlar strategiyasi.